

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 31.8.2005
KOM(2005) 410 v konečnom znení

2003/0242 (COD)

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU

podľa článku 251 ods. 2 druhého pododseku Zmluvy o ES,

ktoré sa týka

**spoločnej pozície prijatej Radou na účely prijatia nariadenia Európskeho parlamentu
a Rady o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám,
účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach
životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva**

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU

podľa článku 251 ods. 2 druhého pododseku Zmluvy o ES,

ktoré sa týka

spoločnej pozície prijatej Radou na účely prijatia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva

1- HISTÓRIA AKTU

Dátum doručenia návrhu EP a Rade(dokument KOM(2003)622 v konečnom znení - 2003/0242 (COD)): 24. október 2003

Dátum stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru: 29. apríl 2004

Dátum stanoviska Európskeho parlamentu, prvé čítanie: 31. marec 2004

Dátum prijatia spoločnej pozície: 18. júl 2005

2- CIEĽ NÁVRHU KOMISIE

Cieľom návrhu Komisie je uplatňovanie ustanovení dohovoru EHK OSN (Aarhus) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva. Dohovor bol Spoločenstvom ratifikovaný dňa 17. februára 2005 a stal sa pre Spoločenstvo ako pre zmluvnú stranu záväzný o 90 dní neskôr. V článku 2 ods. 2 písm. d) Aarhuského dohovoru - definícia „verejnej inštitúcie“ – sa do pôsobnosti dohovoru explicitne zahŕňajú „inštitúcie akejkoľvek regionálnej hospodárskej integračnej organizácie uvedenej v článku 17, ktorá je stranou tohto dohovoru.“ Vzhľadom na to, že pojem „verejná inštitúcia“ tak, ako je definovaný v celom dohovore, je veľmi široký, nezahŕňa iba inštitúcie Spoločenstva podľa článku 7 Zmluvy o ES, ale spravidla všetky orgány zriadené Zmluvou o ES alebo na jej základe, ktoré vykonávajú verejné funkcie.

Návrh sa zameriava na tri piliere dohovoru a prijíma konkrétne ustanovenia tam, kde je to relevantné z hľadiska rozhodovacieho procesu na úrovni Spoločenstva.

Pokiaľ ide o prístup k informáciám o životnom prostredí, nadväzuje na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, ktorého uplatňovanie sa rozširuje aj na všetky inštitúcie a orgány Spoločenstva tak, ako sú definované, a v ktorom sa ustanovujú dodatočné pravidlá najmä pre aktívne šírenie informácií o životnom prostredí.

V návrhu sa ustanovuje účasť verejnosti na príprave plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia prostredníctvom inštitúcií a orgánov Spoločenstva. Zatiaľ čo Aarhuský

dohovor a vykonávacie právne predpisy sa zároveň zameriavajú na účasť na schvaľovaní projektov významných z hľadiska životného prostredia, v tomto kontexte to nie je relevantné, keďže dané projekty sa schvaľujú na úrovni členských štátov.

Poslednou oblasťou, ktorou sa návrh zaoberá, je postup preskúmania týkajúci sa aktov a zanedbania inštitúcií Spoločenstva vo vzťahu k právnym predpisom Spoločenstva o životnom prostredí.

3- PRIPOMIENKY K SPOLOČNEJ POZÍCII

3.1 Všeobecné pripomienky

Na plenárnom zasadnutí EP Komisia v plnom rozsahu, čiastočne alebo v zásade prijala 8 z 40 pozmeňujúcich návrhov, ktoré Európsky parlament navrhol v prvom čítaní. V spoločnej pozícii je zapracovaných niekoľko pozmeňujúcich návrhov z prvého čítania Európskeho parlamentu, buď doslovne alebo v princípe.

Komisia prijala tie pozmeňujúce návrhy, ktorých cieľom bolo vyjasniť alebo bližšie špecifikovať návrh z viacerých hľadísk, napríklad presnejším vymedzením procesných podrobností v duchu Aarhuského dohovoru.

Vo svojej spoločnej pozícii Rada vyjasnila a vylepšila procesné podrobnosti týkajúce sa prístupu k informáciám o životnom prostredí v duchu viacerých pozmeňujúcich návrhov EP. V spoločnej pozícii sa preberá niekoľko prvkov, aj keď nie v plnom rozsahu, pozmeňujúcich návrhov EP, pokiaľ ide o účasť verejnosti na príprave plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia.

Pokiaľ ide o prístup k spravodlivosti, v spoločnej pozícii sa zároveň zjednodušujú kritériá a postupy v súvislosti s oprávnením podať žiadosť o vnútorné preskúmanie aktov inštitúcií a orgánov Spoločenstva; na oprávnenie podať takúto žiadosť sa už najmä špecificky nevyžaduje, aby mimovládna organizácia pôsobila na úrovni Spoločenstva, avšak všetky žiadosti sa musia týkať záležitostí na úrovni Spoločenstva, t. j. musia byť konzistentné s definíciou práva životného prostredia v článku 2 písm. f).

Komisia sa domnieva, že spoločná pozícia prijatá kvalifikovanou väčšinou dňa 18. júla 2005 nemení prístup ani ciele návrhu, a môže ju podporiť v jej súčasnej podobe.

3.2 Podrobné pripomienky

3.2.1 Pozmeňujúce návrhy Parlamentu prijaté Komisiou a v plnom rozsahu, čiastočne alebo v zásade zapracované do spoločnej pozície

Pozmeňujúci návrh č. 6 je do spoločnej pozície prevzatý v článku 1 ods. 1 písm. a) v mierne preformulovanej podobe s cieľom vyjasniť, že rovnako informácie, ktoré inštitúcie Spoločenstva „obdržia alebo vytvoria“, musia tieto inštitúcie uchovávať, aby sa na ne vzťahovali ustanovenia o prístupe k informáciám.

Pozmeňujúci návrh č. 17 je v spoločnej pozícii zapracovaný v mierne preformulovanej podobe ako nový odsek 2 článku 1, ktorým sa zavádza koncept článku 3 ods. 2 Aarhuského dohovoru, podľa ktorého by správy mali pomáhať verejnosti, pokiaľ ide o prístup k informáciám, účasť na rozhodovaní a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného

prostredia.

Pozmeňujúci návrh č. 25 je v časti prijatej Komisiou spoločnou pozíciou prevzatý v článku 10 ods. 1, ktorý teraz objasňuje, že lehota na podanie žiadosti o vnútorné preskúmanie začína plynúť „odo dňa, kedy bol správny akt prijatý, oznámený alebo uverejnený, podľa toho, čo nastane neskôr“.

3.2.2 Pozmeňujúce návrhy Parlamentu zamietnuté Komisiou, ale v celom rozsahu, čiastočne alebo v zásade zapracované do spoločnej pozície

Pozmeňujúci návrh č. 18 je v časti neprijatej Komisiou zapracovaný v zásade a čiastočne do spoločnej pozície, kde v novom článku 6 dopĺňa ustanovenia o „uplatňovaní výnimiek, pokiaľ ide o žiadosti o prístup k informáciám o životnom prostredí“. Hoci sa Rada riadila základným prístupom, ktorého cieľom je rozšíriť nariadenie č. 1049/2001 o prístupe k dokumentom na všetky inštitúcie a orgány Spoločenstva, zistila, že niektoré ustanovenia uvedeného nariadenia týkajúce sa výnimiek by sa museli vyložiť špecificky pre žiadosti o informácie o životnom prostredí, aby sa zabezpečil úplný súlad s Aarhuským dohovorom. Tieto prvky sú prevzaté v novom článku 6.

Pozmeňujúce návrhy č. 21 a 46, ako aj 22, ktoré sa týkajú ustanovení o účasti verejnosti, Komisia zamietla na základe toho, že nenáležite zachádzali do podrobností správneho postupu. V zásade alebo čiastočne sú však do spoločnej pozície zapracované prostredníctvom preformulovaného článku 9 (článok 8 návrhu Komisie).

Pozmeňujúce návrhy č. 33, 35 a 58 týkajúce sa kritérií na uznanie oprávnených subjektov Komisia zamietla. Niektoré prvky uvedených pozmeňujúcich návrhov boli prevzaté v článku 11 spoločnej pozície, ktorý sa zaoberá „kritériami oprávnenosti na úrovni Spoločenstva“. Predovšetkým sa už nevyžaduje pôsobenie mimovládnych organizácií na úrovni Spoločenstva, aby boli uznané; avšak všetky žiadosti o vnútorné preskúmanie sa musia týkať záležitostí na úrovni Spoločenstva, t. j. musia byť konzistentné s definíciou „práva životného prostredia“. Okrem toho sa v spoločnej pozícii v porovnaní s návrhom Komisie už nevyžaduje, aby mimovládne organizácie „mali svoju ročnú účtovnú uzávierku overenú registrovaným audítorom“.

3.2.3 Pozmeňujúce návrhy zamietnuté Komisiou a Radou a nezapracované do spoločnej pozície

Pozmeňujúci návrh č. 1 je už zahrnutý vo formulácii odôvodnenia č. 7.

Pozmeňujúce návrhy č. 40 a 41 Komisia neprijala a nie sú do spoločnej pozície zapracované, pretože by rozšírili oblasť pôsobnosti nariadenia a organizácie oprávnené mať prístup k postupu preskúmania nad rámec „ochrany životného prostredia“ na „podporu trvalo udržateľného rozvoja“. Aarhuský dohovor zaručuje privilegované postavenie mimovládnym organizáciám podporujúcim ochranu životného prostredia, čo sa odráža v návrhu Komisie. Komisia takisto zamietla pozmeňujúce návrhy č. 8 a 44, ktoré rozširujú definíciu „oprávnených subjektov“ o organizácie, ktorých cieľom je „podporovať trvalo udržateľný rozvoj“. Okrem toho bolo ďalším cieľom uvedených pozmeňujúcich návrhov zahrnúť do návrhu „ad hoc“ miestne organizácie, čo nezodpovedalo prístupu v návrhu Komisie upraviť aspekty na úrovni Spoločenstva. Pre spoločnú pozíciu už nie sú dané pozmeňujúce návrhy ako také relevantné, keďže pojem „oprávnené subjekty“ bol z textu vypustený (avšak pokiaľ ide o „rozmer Spoločenstva“, pozri 3.2.2).

Pozmeňujúci návrh č. 56 týkajúci sa odôvodnenia č. 15 Komisia neprijala, keďže sa vzťahoval na pravidlá smernice 2003/4 o výnimkách z prístupu k informáciám o životnom prostredí. Tento pozmeňujúci návrh nie je do spoločnej pozície zapracovaný; spoločná pozícia však do návrhu Komisie dopĺňa viaceré prvky, pokiaľ ide o prístup k informáciám o životnom prostredí (pozri 3.2.5).

Pozmeňujúci návrh č. 3 týkajúci sa odôvodnenia č. 18 Komisia zamietla a nie je do spoločnej pozície zapracovaný, pretože súvisiace prevádzkové ustanovenia o účasti verejnosti neobsahujú odkaz na „používanie nástrojov ako napríklad špecifických internetových stránok“.

Pozmeňujúci návrh č. 4 týkajúci sa nového odôvodnenia č. 20 a), ktorého cieľom je vylúčiť organizácie, ktoré „prípadne nemajú skutočné ciele ochrany životného prostredia“ Komisia zamietla a nebol prevzatý do spoločnej pozície.

Pozmeňujúci návrh č. 5 (nové odôvodnenie č. 20 b)) o potrebe „zefektívnenia postupov“ v rámci inštitúcií Spoločenstva sa nespája s konkrétnym ustanovením a nie je zapracovaný.

Pozmeňujúci návrh č. 9, ktorého cieľom je zahrnúť do vymedzenia pojmu „informácie o životnom prostredí“ informácie o stave konania vo veci porušenia práv, Komisia zamietla. Nie je zapracovaný do spoločnej pozície, kde je uvedený pojem prevzatý zo smernice 2003/4/ES o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

Pozmeňujúci návrh č. 16 Komisia zamietla, keďže obsahoval viacero požiadaviek pokiaľ ide o aktívne šírenie informácií o životnom prostredí, ktoré idú nad rámec požiadaviek Aarhuského dohovoru. Ani do spoločnej pozície nie je tento pozmeňujúci návrh zapracovaný, pretože by mohol viesť k zbytočnej administratívnej záťaži.

Pozmeňujúci návrh č. 19 Komisia zamietla, keďže jeho podstata je už v návrhu obsiahnutá. Ani do spoločnej pozície nie je tento pozmeňujúci návrh zapracovaný.

Pozmeňujúce návrhy č. 7 a 10 týkajúce sa oblasti pôsobnosti ustanovení o účasti verejnosti – rozšírenia na „politiky v oblasti životného prostredia“ a zahrnutia plánov a programov „financovaných inštitúciou alebo orgánom Spoločenstva“ Komisia zamietla, keďže idú nad rámec právne záväzných požiadaviek Aarhuského dohovoru a nie sú v súlade s prístupom uplatňovaným na členské štáty. Ani do spoločnej pozície nie sú tieto pozmeňujúce návrhy zapracované.

Pozmeňujúci návrh č. 23 o podrobnostiach zaobchádzania s výsledkami účasti verejnosti Komisia zamietla (rovnako ako aj súvisiace pozmeňujúce návrhy 21 a 46, 22, pozri 3.2.2) na základe toho, že príliš zachádzali do správnych podrobností. Do spoločnej pozície, hoci je v nej obsiahnutých niekoľko zmien ustanovení o účasti verejnosti, nie je zapracovaná ani podstata tohto pozmeňujúceho návrhu.

Pozmeňujúci návrh č. 45, ktorého cieľom je zmeniť a doplniť vymedzenie pojmu „právo životného prostredia“ tak, aby zahŕňala právne predpisy Spoločenstva, ktorých *hlavným alebo vedľajším cieľom* je ochrana životného prostredia, Komisia zamietla, keďže by mohol viesť k neistote právneho výkladu. Ani tento pozmeňujúci návrh nie je do spoločnej pozície zapracovaný; v spoločnej pozícii sa však podstatne mení vymedzenie pojmu v návrhu Komisie.

Pozmeňujúce návrhy č. 30, 42, 47, 48, 49, 50, 52 a 53 týkajúce sa žiadostí jednotlivcov

z radov verejnosti o preskúmanie Komisia zamietla a nie sú ani zapracované do spoločnej pozície. Aarhuský dohovor obsahuje ustanovenia o možnosti strán stanoviť kritériá pokiaľ ide o prístup k spravodlivosti, čo sa v návrhu Komisie využilo v súvislosti s kritériami pre mimovládne organizácie („oprávnené subjekty“). Hoci sa kritériá pre oprávnenie podať žiadosť o vnútorné preskúmanie v spoločnej pozícii zjednodušili, spoločná pozícia, podobne ako návrh Komisie, sa pevne pridŕžajú ustanovení článkov 230 ods. 4 a 232 ods. 3 Zmluvy o ES.

Pozmeňujúci návrh 51, ktorého cieľom je doplniť nový článok 10b o sťažnostiach ombudsmanovi Komisia zamietla, aby nedošlo k porušeniu článku 195 Zmluvy o ES, ktorou sa ustanovuje prístup k ombudsmanovi. Ani do spoločnej pozície nie je tento pozmeňujúci návrh zapracovaný.

Pozmeňujúci návrh č. 37 Komisia zamietla a nie je zapracovaný do spoločnej pozície, keďže nie všetky inštitúcie a orgány Spoločenstva budú musieť prispôbiť svoj rokovací poriadok, a ak aj budú, je potrebné im na to poskytnúť nejaký čas.

3.2.4 Pozmeňujúce návrhy Parlamentu schválené Komisiou v celom rozsahu, čiastočne alebo v zásade, ale nezpracované do spoločnej pozície

Pozmeňujúci návrh č. 39 týkajúci sa odôvodnenia č. 1 Komisia v zásade prijala, keďže má charakter vyhlásenia; avšak do spoločnej pozície nie je prevzatý.

Časť pozmeňujúceho návrhu č. 43, ktorú Komisia prijala, t. j. doplniť slová „v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi“ vo vymedzení pojmu „verejnosť“, nie je do spoločnej pozície prevzatá.

Časť pozmeňujúceho návrhu č. 18 prijatá Komisiou, podľa ktorej sa za pojem „čo najskôr“ v súvislosti s informovaním žiadateľa v prípade, že inštitúcia alebo orgán Spoločenstva informácie neuchovávajú, vkladá „alebo najneskôr do 15 pracovných dní“, nebola do spoločnej pozície prevzatá (teraz článok 7).

Pozmeňujúci návrh č. 36 o možnosti „oprávneného subjektu“ (mimovládne organizácie) odvolať sa proti rozhodnutiu Komisie o zrušení jeho uznania stratil význam, keďže zodpovedajúci článok týkajúci sa postupu uznávania nie je do spoločnej pozície prevzatý.

Pozmeňujúci návrh č. 38 o uplatňovaní nariadenia šesť mesiacov po tom, ako nadobudne účinnosť, nie je do spoločnej pozície prevzatý, kde však tento dátum nie je upresnený.

4- ZÁVER

Zmeny navrhované Radou pomáhajú vyjasniť daný návrh vzhľadom na ustanovenia Aarhuského dohovoru, najmä v súvislosti s prístupom k informáciám o životnom prostredí. Zároveň sú konkrétnejšie pokiaľ ide o účasť verejnosti, hoci ponechávajú príslušným inštitúciám a orgánom potrebnú flexibilitu na procesné pravidlá a podrobnosti prostredníctvom praktických a (alebo) iných ustanovení. Zatiaľ čo kritériá a postup v súvislosti s oprávnením mimovládnych organizácií podať žiadosť o vnútorné preskúmanie sa zjednodušili, Komisia je spokojná s tým, že boli zachované zásadné prvky, v ktorých sa ustanovuje, že hlavným cieľom takejto organizácie musí byť podpora ochrany životného prostredia v kontexte politiky Spoločenstva v oblasti životného prostredia. Komisia preto podporuje spoločnú pozíciu prijatú kvalifikovanou väčšinou dňa 18. júla 2005.